

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»**

Кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять і самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Специфіка науково-дослідної роботи
(філософія, культурологія, музеєзнавство)»

для здобувачів освітнього ступеня «Магістр»
спеціальності В 10 Філософія, В 12 Культурологія та музеєзнавство

Одеса 2026 р.

УДК 005.5:008(076.5)

*Затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д.Ушинського», протокол № 15 від 25 червня 2026 року.*

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна, доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Наумкіна Світлана Михайлівна, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д.У. Ушинського»

Специфіка науково-дослідної роботи (філософія, культурологія, музеєзнавство) : методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи для здобувачів освітнього рівня «Магістр» спеціальності В 10 Філософія, В 12 Культурологія та музеєзнавство / розр. О. В. Лісеєнко. Одеса : Університет Ушинського, 2026. 29 с.

Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Специфіка науково-дослідної роботи (філософія, культурологія, музеєзнавство)» розроблені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В 10 Філософія, В 12 Культурологія та музеєзнавство. Вони охоплюють методичні рекомендації до проведення практичних занять та самостійної роботи, зміст навчальної дисципліни, критерії оцінювання за всіма видами контролю, рекомендації до виконання ІНДЗ, список рекомендованої літератури.

З М І С Т

1. ПЕРЕДМОВА	4
2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.	7
3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	17
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВСІМА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ	20
5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДЗ	25
6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	28

1. ПЕРЕДМОВА

Магістерський рівень освіти передбачає не тільки засвоєння знань, а входження у простір наукової діяльності. Філософія формує здатність до концептуального мислення, культурологія – до розуміння багатовимірності культурних процесів, музеєзнавство – до збереження й осмислення матеріальної та символічної пам'яті суспільства. Разом ці дисципліни створюють інтелектуальний інструментарій дослідника, без якого сучасна гуманітаристика втрачає глибину.

Необхідність вивчення навчальної дисципліни «Специфіка науково-дослідної роботи (філософія, культурологія, музеєзнавство)» для магістрів зумовлена також трансформаціями самого наукового знання. Сьогодні воно дедалі більше вимагає міждисциплінарності, вміння працювати з різними методологіями, критично оцінювати джерела та відповідально конструювати інтерпретації.

Важливість вивчення навчальної дисципліни «Специфіка науково-дослідної роботи (філософія, культурологія, музеєзнавство)» виходить далеко за межі суто навчальних вимог і безпосередньо пов'язана з якістю професійного становлення магістра гуманітарного профілю. Ця дисципліна формує культуру наукової відповідальності. У гуманітарних науках, де об'єкт дослідження часто є інтерпретативним і багатозначним, особливо важливо вміти відрізнити обґрунтоване знання від довільних тлумачень. Методологічна підготовка дозволяє уникати поверховості, забезпечує логічну строгість і наукову добросовісність. Особливо значуще для філософії та культурології, де інтерпретація завжди пов'язана з позицією дослідника.

Методичні рекомендації спрямовані на забезпечення системного засвоєння навчального матеріалу, розвиток навичок аналітичного мислення, інтерпретації соціокультурних явищ та формування вмінь роботи з науковими джерелами. Вони покликані сприяти не лише відтворенню теоретичних знань, але й формуванню здатності до їх самостійного застосування у процесі виконання дослідницьких завдань.

Запропоновані методичні матеріали покликані активізувати самостійну роботу студентів, сприяти поглибленому опрацюванню лекційного курсу та формуванню цілісного уявлення про соціокультурні процеси сучасності. Вони поєднують теоретичний і практичний компоненти навчання, забезпечуючи інтеграцію знань, умінь і навичок, необхідних для професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері соціогуманітарного знання.

Організація навчальної діяльності студентів здійснюється відповідно до планів лекційних і семінарських занять, а також завдань для самостійного опрацювання.

Мета навчальної дисципліни «Специфіка науково-дослідної роботи (філософія, культурологія, музеєзнавство)» : надати студентам цілісне уявлення щодо особливостей організації та проведення науково-дослідної роботи, про методологію та методику сучасних наукових дослідження. Дисципліна спрямована на розвиток наукового мислення, поглиблення знань щодо основних методів науково-дослідної роботи.

Дозвіл на використання ШІ: здобувачам вищої освіти дозволено використання генеративних інструментів штучного інтелекту (ШІ) для виконання письмових робіт, наукових досліджень та інших завдань з зазначенням використання ШІ. Однак робота повинна містити оригінальні висновки, аналіз та критичне осмислення.

Можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Ця можливість надається для сприяння індивідуальним освітнім траєкторіям, визнання попереднього досвіду та досягнень здобувачів, а також для оптимізації їхнього навчального навантаження.

Очікувані результати вивчення дисципліни

знати:

- основні категорії, принципи та методологічні підходи сучасного наукового пізнання;

- методи теоретичних і емпіричних досліджень, особливості їх застосування у гуманітарних науках;
- етапи організації та проведення наукового дослідження;
- принципи академічної доброчесності та етичні засади наукової діяльності;

уміти:

- формулювати мету, завдання, об'єкт, предмет і гіпотези наукового дослідження;
- здійснювати пошук, аналіз, систематизацію та критичне осмислення наукової інформації;
- застосовувати методологічні підходи та методи дослідження відповідно до тематики наукової роботи;
- оформлювати наукові роботи відповідно до сучасних вимог академічного середовища;
- презентувати результати науково-дослідної роботи та брати участь у наукових дискусіях.

**ОПАНОВУЮЧИ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗДОБУВАЧ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ:**

– сумлінно, вчасно й самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;

– бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;

– ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;

– сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси.

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Форми проведення практичних занять можуть відрізнятися залежно від змістового наповнення теми, її специфіки, а також складом студентської аудиторії. Найпоширенішими формами організації практичних занять з соціології культури є: **відповіді на запитання, обговорення проблемних питань, виступи з презентаціями, есе, проведення інтерактивних дискусій, дебатів, круглих столів та інших інтерактивних форм роботи.**

У процесі підготовки до практичного заняття студент/ка повинен ознайомитися з планом, що відображає зміст відповідної теми; опрацювати лекційний матеріал; вивчити рекомендовану літературу. Крім того, студентам доцільно підготувати тези, структурований план виступу або презентацію, що сприятиме більш глибокому розумінню навчального матеріалу та успішному виступу на семінарському занятті.

Відвідування та підготовка до практичних занять є обов'язковим для студентів. Постійна участь у практичних заняттях є важливою складовою освітнього процесу. Саме під час таких занять студенти мають можливість поглибити знання, отримані на лекціях, розвинути навички критичного мислення та виробити цілісне розуміння навчального матеріалу. Пропуск практичних занять може негативно вплинути на якість засвоєння теми, оскільки позбавляє студентів можливості брати участь в обговореннях, аналізувати проблемні питання та закріплювати теоретичні знання на практиці.

Проведення практичного заняття передбачає певну послідовність етапів. Заняття розпочинається вступним словом викладача, у якому визначається значущість теми, а також окреслюються форми та методи проведення заняття.

Основна частина практичного заняття, як правило, відбувається у форматі активної взаємодії між учасниками освітнього процесу. Однією з найбільш поширених форм є дискусія, що дає можливість не лише перевірити

рівень підготовки студентів і результати виконання самостійної роботи, а й сприяє формуванню навичок критичного мислення.

Важливою складовою заняття є активна участь студентів в обговоренні. Уважне сприйняття виступів однокурсників, змістовні запитання та доброзичливі коментарі, аргументоване висловлення власної думки та конструктивний обмін поглядами сприяють розвитку культури наукової дискусії та уміння аналізувати різні підходи до аналізу теми. Систематичні виступи також допомагають удосконалювати мовленнєві навички, збагачувати словниковий запас і формувати здатність логічно та послідовно викладати свої думки. Особлива увага приділяється правильному використанню фахової термінології та понятійного апарату дисципліни.

Після розгляду кожного питання відбувається його колективне обговорення, під час якого викладач координує дискусію, звертає увагу на ключові аспекти теми та залучає до роботи всіх студентів.

Завершується заняття підсумковим словом викладача, де узагальнюються результати роботи, оцінюється рівень засвоєння матеріалу, виставляються бали та визначаються завдання на наступне заняття.

У межах практичного заняття студент має можливість ефективно засвоїти знання, сформувати вміння, навички та професійні компетентності, необхідні для подальшої практичної діяльності.

Для ефективного вирішення поставлених завдань доцільно використовувати такі форми інноваційного навчання.

Дискусія є однією з ефективних форм організації навчального процесу, що передбачає активний обмін думками між студентами щодо проблеми, визначеної викладачем. Її проведення вимагає попередньої самостійної підготовки учасників, яка може включати написання есе, підготовку тез, аналітичних матеріалів або презентацій. У ході дискусії студенти мають можливість аргументовано висловлювати власну позицію, аналізувати різні підходи до розв'язання проблеми та брати участь у конструктивному

обговоренні, що сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних навичок і культури наукового діалогу.

Групова дискусія є одним із найбільш ефективних методів організації спільної навчальної діяльності, що ґрунтується на колективному обговоренні актуальних проблем і питань. У процесі такої взаємодії студенти мають змогу обмінюватися думками, аргументовано відстоювати власні погляди та критично оцінювати різні підходи до розв'язання поставлених завдань. Завдяки конструктивному діалогу відбувається поглиблене осмислення навчального матеріалу, уточнення позицій учасників і вироблення найбільш обґрунтованих та ефективних рішень.

Доповідь або презентація є різновидом публічного представлення навчального матеріалу. Така форма роботи спрямована на систематизацію, розширення та поглиблення знань з певної теми, а також на розвиток навичок структурованого викладу інформації та її усного представлення перед аудиторією.

Інтерактивні методи навчання ґрунтуються на активній взаємодії викладача зі студентами та передбачають їхню безпосередню включеність у навчальний процес. Вони орієнтовані на високу ступінь залученості, стимулювання самостійного й творчого осмислення навчального матеріалу, а також виконання різноманітних завдань, що сприяють глибшому засвоєнню знань і розвитку практичних навичок.

Дослідницький метод навчання спрямований на організацію пізнавальної діяльності студентів через їхню самостійну роботу з навчальним матеріалом і науковими джерелами. Він передбачає активне залучення до постановки проблем, висунення припущень (гіпотез), пошуку, систематизації та аналізу отриманих даних, а також подальше узагальнення результатів і можливе їх практичне використання. Реалізація цього методу відбувається поетапно: спочатку визначаються тема дослідження, його об'єкт і предмет; далі формулюється проблема та висуваються гіпотези; обираються відповідні методи дослідження; здійснюється збір і опрацювання даних; і, нарешті,

формулюються висновки та окреслюються шляхи застосування отриманих результатів.

Тестування застосовується як форма підсумкового контролю знань студентів після опрацювання певної теми. Воно дозволяє оцінити рівень засвоєння навчального матеріалу та виявити ступінь сформованості відповідних компетентностей.

Круглий стіл є продуктивною формою організації навчального процесу, орієнтованою на колективне обговорення актуальних проблем. Такий формат сприяє розвитку культури діалогу, вмінню аргументовано висловлювати власні думки та спільно шукати оптимальні шляхи розв'язання поставлених питань.

Наукова дискусія виступає важливою складовою навчальної діяльності, у межах якої студенти мають змогу презентувати та обґрунтовувати власні позиції. Її проведення передбачає попередню підготовку у вигляді письмових робіт, а структура зазвичай включає доповіді учасників і подальше обговорення. Оцінювання результатів здійснюється комплексно – з урахуванням як якості представленого виступу, так і рівня відповідей на запитання та участі в обговоренні.

Есе належить до жанрів науково-публіцистичного письма, що поєднує особистісне авторське бачення з доволі вільною формою викладу. Його основне призначення полягає у стислому, чіткому та водночас змістовному представленні власної позиції щодо певної проблематики. Цей жанр характеризується низкою специфічних ознак, серед яких – виразна авторська позиція, оригінальність мислення та індивідуальний стиль викладу. Есе зазвичай має обмежений обсяг, відзначається образністю, логічною послідовністю думок і певною наближеністю до розмовного стилю. Водночас воно не претендує на вичерпне наукове дослідження проблеми, а радше фокусується на її інтерпретації через призму особистого сприйняття автора.

Структура есе включає невеликий обсяг (3-5 сторінок), актуальність, вступ і висновки, можливість використання додаткових матеріалів (схем,

таблиць), посилання на джерела, а також вільну композицію, що відображає глибину знань і переконань автора.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми та форми проведення	Кількість годин
		денна
1	<i>Семінар</i> «Наукове дослідження як форма пізнання»	2
2	<i>Семінар</i> «Методологія та методи наукового дослідження»	2
3	<i>Семінар</i> «Організація та етапи науково-дослідної роботи»	4
4	<i>Семінар</i> «Академічна культура та доброчесність у науковій діяльності»	2
5	<i>Семінар</i> «Науковий текст і специфіка академічного письма»	2
6	<i>Семінар</i> «Методи філософського та культурологічного дослідження»	2
7	<i>Практикум</i> «Методи емпіричних досліджень»	2
8	<i>Практикум</i> «Аналіз та інтерпретація наукової інформації»	2
9	<i>Практикум</i> «Презентація результатів наукового дослідження»	4
10	<i>Семінар</i> «Міждисциплінарні дослідження в умовах цифрового середовища»	4
	Разом	26

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Форма організації на занятті	Обов'язкове завдання	практичне	Термін виконання

<p>Тема 1. Наукове дослідження як форма пізнання</p>	<p>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком ключових питань теми</p>	<p>1. <i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Поняття науки та наукового пізнання. Особливості гуманітарного наукового знання. Специфіка науково-дослідної роботи у сфері філософії, культурології та музеєзнавства. Основні види наукових досліджень. Роль науки у розвитку культури та суспільства.</p> <p>2. <i>Індивідуальні виступи студентів. Усна аналітична доповідь – до 5 хвилин. (кожен заздалегідь обрає тему).</i></p>	<p>На практичному занятті</p>
<p>Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження</p>	<p>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком ключових питань теми</p>	<p>1. <i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Поняття методології, методу та методики дослідження. Загальнонаукові та спеціальні методи гуманітарних досліджень. Аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, класифікація та інтерпретація у науковому пізнанні. Міждисциплінарний підхід у сучасних дослідженнях.</p> <p>2. <i>Індивідуальні виступи студентів. Усна аналітична доповідь – до 5 хвилин. (кожен заздалегідь обрає тему).</i></p>	<p>На практичному занятті</p>
<p>Тема 3. Організація та етапи науково-дослідної роботи</p>	<p>Семінар з елементами дискусії</p>	<p><i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Основні етапи проведення наукового дослідження.</p>	<p>На практичному занятті</p>

		Вибір теми дослідження та обґрунтування її актуальності. Постановка мети, завдань, визначення об'єкта і предмета дослідження. Планування наукової роботи. Інформаційне забезпечення дослідження.	
Тема 4. Академічна культура та доброчесність у науковій діяльності	Семінар з елементами дискусії	<i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Поняття академічної доброчесності. Етичні принципи наукової діяльності. Академічний плагіат та шляхи його запобігання. Особливості роботи з науковими джерелами та оформлення бібліографії. Використання цифрових технологій та штучного інтелекту в науковій роботі.	На практичному занятті
Тема 5. Науковий текст і специфіка академічного письма	Семінар з елементами дискусії	<i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Науковий стиль мовлення та його особливості. Структура наукової роботи. Особливості написання тез, статей, есе, курсових та кваліфікаційних робіт. Принципи аргументації та наукової дискусії. Вимоги до оформлення результатів дослідження.	На практичному занятті
Тема 6. Методи філософського та культурологічного дослідження	Семінар з елементами дискусії	<i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Особливості філософського аналізу соціокультурних процесів. Герменевтичний, феноменологічний, аксіологічний та структурно-функціональний підходи.	На практичному занятті

		Методи інтерпретації культурних текстів і символів. Аналіз культурних практик та сучасних соціокультурних трансформацій.	
Тема 7. Методи емпіричних досліджень	Практикум	<p>1. <i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Специфіка анкетування у дослідженні. Експертне опитування. Особливості проведення онлайн-опитування. Загальна характеристика інтерв'ю та специфіка його використання в емпіричних дослідженнях. Шляхи підвищення надійності даних інтерв'ю.</p> <p>2. <i>Завдання для практикуму:</i> 1. Розробити анкету для емпіричного дослідження на обрану соціокультурну тему (10–12 запитань). 2. Скласти план напівструктурованого інтерв'ю (5–7 ключових питань).</p>	На практичному занятті
Тема 8. Аналіз та інтерпретація наукової інформації	Практикум	<p>1. <i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Принципи аналізу та систематизації наукових даних. Робота з архівними, бібліотечними та електронними джерелами. Контент-аналіз, порівняльний аналіз та інтерпретація результатів дослідження. Візуалізація результатів наукової роботи.</p>	На практичному занятті

		<p><i>2.Завдання для практикуму:</i></p> <p><i>1. Здійснити контент-аналіз обраного текстового джерела (стаття, інтерв'ю, медіатекст). 2. Опрацювати 5–7 наукових джерел і підготувати аналітичний огляд. 3. Розробити візуалізацію результатів (схема, діаграма або інфографіка).</i></p>	
<p>Тема 9. Презентація результатів наукового дослідження</p>	<p>Практикум</p>	<p><i>1. Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Підготовка наукової доповіді та презентації. Участь у наукових конференціях, круглих столах та дискусіях. Публікація результатів дослідження у наукових виданнях.</p> <p><i>2.Завдання для практикуму:</i></p> <p><i>1. Підготувати коротку наукову доповідь (до 3–5 хвилин) за результатами власного міні-дослідження.</i></p> <p><i>2. Створити презентацію (5–7 слайдів) із візуалізацією основних результатів.</i></p> <p><i>3. Написати тези для участі в умовній науковій конференції (1–2 сторінки).</i></p>	<p>На практичному занятті</p>
<p>Тема 10. Міждисциплінарні дослідження в умовах цифрового середовища</p>	<p>Семинар з елементами дискусії</p>	<p><i>Усне обговорення питань (аналітичні коментарі з доповненнями):</i> Поняття міждисциплінарності у сучасній науці.</p>	<p>На практичному занятті</p>

		<p>Причини посилення міждисциплінарних підходів у ХХІ столітті.</p> <p>Цифровізація як соціокультурний феномен.</p> <p>Вплив цифрових технологій на дослідження у філософії, культурології та музеєзнавстві.</p> <p>Нові дослідницькі парадигми: Big Data, штучний інтелект, цифрові архіви та відкриті наукові платформи.</p>	
--	--	--	--

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
		денна	
1	Специфіка науково-дослідної роботи (філософія, культурологія, музеєзнавство)	10	Індивідуальна, групова співбесіда усне опитування, перевірка практичних завдань
2	Методологія та методи наукового дослідження	10	
3	Організація та етапи науково-дослідної роботи	10	
4	Академічна культура та доброчесність у науковій діяльності	10	
5	Науковий текст і специфіка академічного письма	10	
6	Методи філософського та культурологічного дослідження	10	
7	Методи емпіричних досліджень	10	
8	Аналіз та інтерпретація наукової інформації	10	

9	Презентація результатів наукового дослідження	6	
10	Міждисциплінарні дослідження в умовах цифрового середовища	4	
	Разом	90	

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Теоретико-методологічні засади науково-дослідної роботи у сфері філософії, культурології та музеєзнавства

Тема 1. Наукове дослідження як форма пізнання

Поняття науки та наукового пізнання. Особливості гуманітарного наукового знання. Специфіка науково-дослідної роботи у сфері філософії, культурології та музеєзнавства. Основні види наукових досліджень. Роль науки у розвитку культури та суспільства.

Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження

Поняття методології, методу та методики дослідження. Загальнонаукові та спеціальні методи гуманітарних досліджень. Аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, класифікація та інтерпретація у науковому пізнанні. Міждисциплінарний підхід у сучасних дослідженнях.

Тема 3. Організація та етапи науково-дослідної роботи

Основні етапи проведення наукового дослідження. Вибір теми дослідження та обґрунтування її актуальності. Постановка мети, завдань, визначення об'єкта і предмета дослідження. Планування наукової роботи. Інформаційне забезпечення дослідження.

Тема 4. Академічна культура та доброчесність у науковій діяльності

Поняття академічної доброчесності. Етичні принципи наукової діяльності. Академічний плагіат та шляхи його запобігання. Особливості роботи з науковими джерелами та оформлення бібліографії. Використання цифрових технологій та штучного інтелекту в науковій роботі.

Тема 5. Науковий текст і специфіка академічного письма

Науковий стиль мовлення та його особливості. Структура наукової роботи. Особливості написання тез, статей, есе, курсових та кваліфікаційних робіт. Принципи аргументації та наукової дискусії. Вимоги до оформлення результатів дослідження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Практичні аспекти науково-дослідної роботи у сфері філософії, культурології та музеєзнавства

Тема 6. Методи філософського та культурологічного дослідження

Особливості філософського аналізу соціокультурних процесів. Герменевтичний, феноменологічний, аксіологічний та структурно-функціональний підходи. Методи інтерпретації культурних текстів і символів. Аналіз культурних практик та сучасних соціокультурних трансформацій.

Тема 7. Методи емпіричних досліджень

Специфіка анкетування у дослідженні. Експертне опитування. Специфіка проведення онлайн-опитування. загальна характеристика інтерв'ю і специфіка його використання в емпіричних дослідженнях. Шляхи підвищення надійності даних інтерв'ю.

Тема 8. Аналіз та інтерпретація наукової інформації

Принципи аналізу та систематизації наукових даних. Робота з архівними, бібліотечними та електронними джерелами. Контент-аналіз, порівняльний аналіз та інтерпретація результатів дослідження. Візуалізація результатів наукової роботи.

Тема 9. Презентація результатів наукового дослідження

Форми представлення результатів дослідження. Підготовка наукової доповіді та презентації. Особливості участі у наукових конференціях, круглих столах та дискусіях. Публікація результатів дослідження у наукових виданнях.

Тема 10. Міждисциплінарні дослідження в умовах цифрового середовища

Поняття міждисциплінарності у сучасній науці. Причини посилення міждисциплінарних підходів у XXI столітті. Роль цифровізації як ключового фактора трансформації наукового знання та дослідницьких практик. Цифровізація як соціокультурний феномен: вплив цифрових технологій на дослідження в сфері філософії, культурології та музеєзнавства. Формування

нових дослідницьких парадигм у зв'язку з розвитком Big Data, штучного інтелекту, цифрових архівів та платформ відкритої науки.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВСІМА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ

Для навчальної дисципліни «Специфіка науково-дослідної роботи (філософія, культурологія, музеєзнавство)», яка за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі усного екзамену, відводиться 10 балів. Здобувач може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів (не менше 40). Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а сумуються. Підсумкова оцінка не може бути меншою за кількість балів, накопичених здобувачем освіти унаслідок поточного контролю.

Оцінювання відповідей на питання екзамену проводиться згідно наступних критеріїв.

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не відповідає на запитання.
1-2 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; використовує елементарні прийоми виконання практичного завдання.
3-4 балів	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; виконує частину практичного завдання.
5-7 балів	Здобувач надає відповіді на запитання в цілому правильні, але здобувач припускається помилок у визначеннях. Здобувач робить власні висновки, наводить приклади практичного використання; виконує практичне завдання з незначними огріхами.

8-10 балів	Здобувач надає відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання; відповідаючи, здобувач розмірковує, робить власні висновки виконує правильно практичне завдання.
------------	--

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні завдання	0 балів	Завдання не виконано
	1 бал	Здобувач відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про предмет вивчення, неаргументовано висловлює думку. Використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали, виконує практичні завдання за умови сторонньої допомоги.
	2-3 бали	Знання здобувача є достатньо повними, він самостійно застосовує відповідний навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання; аналізує, робить висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але припускається неточностей. Здобувач самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Виконані завдання у цілому відповідають вимогам, хоча мають незначні огріхи.
	4 бали	Здобувач володіє міцними знаннями, оперує ними при виконанні практичних завдань. Самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Не припускається помилок при їхньому виконанні. Здобувач виступає експертом практичних завдань, що виконали

		однокурсники.
Самостійна робота	0 балів	Завдання не виконано
	1 бал	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми практичних завдань.
	2 бали	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; самостійно та за допомогою викладача може виконувати частину практичних завдань; знає послідовність виконання завдання; практичні завдання містять багато суттєвих відхилень від установлених вимог, при їх виконанні потребує систематичної допомоги викладача.
	3-4 бали	Здобувач самостійно і логічно відтворює фактичний і теоретичний матеріал та наводить приклади; володіє навчальним матеріалом і використовує набуті знання, уміння у стандартних ситуаціях; самостійно виконує практичні завдання відповідно до методичних рекомендацій; практичні завдання мають окремі помилки; користується необхідними навчально-методичними матеріалами.
	5 балів	Здобувач володіє глибокими знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з інформацією у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без помилок виконує та аналізує практичні

		завдання.
Письмова робота	1 бал	За умови правильної відповіді на 1 питання

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач демонструє міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, реалізує теоретичні положення навчальної дисципліни виконуючи практичні завдання з соціології. При виконанні практичних завдань вміє самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатися в обговорення, відстоювати власну точку зору в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Знає основні категорії, принципи та методологічні підходи сучасного наукового пізнання; методи теоретичних і емпіричних досліджень, особливості їх застосування у гуманітарних науках; етапи організації та проведення наукового дослідження, тощо. Вміє здійснювати пошук, аналіз, систематизацію та критичне осмислення наукової інформації; застосовувати методологічні підходи та методи дослідження відповідно до тематики наукової роботи, тощо. Має навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації. Володіє навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій. Може якісно розробити програму наукового дослідження.
Добре (82-89 В)	Здобувач демонструє знання, володіння матеріалом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій. Знає основні поняття менеджменту соціокультурної діяльності; головні етапи розвитку менеджменту як науки; особливості та функції управлінських процесів у сфері культури і мистецтв; концептуальні основи сучасного менеджменту, тощо. Вміє використовувати отримані теоретичні знання для оцінки конкретних ситуацій, що виникають у повсякденному житті;

	аналізувати зміст основних понять менеджменту соціокультурної діяльності; пояснювати ключові ідеї сучасного менеджменту соціокультурної діяльності. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 C)	Здобувач знає основні категорії, принципи та методологічні підходи сучасного наукового пізнання; методи теоретичних і емпіричних досліджень, особливості їх застосування у гуманітарних науках; етапи організації та проведення наукового дослідження, тощо. Вміє здійснювати пошук, аналіз, систематизацію та критичне осмислення наукової інформації; застосовувати методологічні підходи та методи дослідження відповідно до тематики наукової роботи, тощо. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач не володіє системними знаннями з дисципліни знає основні категорії, принципи та методологічні підходи сучасного наукового пізнання; методи теоретичних і емпіричних досліджень, етапи організації та проведення наукового дослідження, тощо. Вміє здійснювати пошук, аналіз, систематизацію наукової інформації; застосовувати методологічні підходи та методи дослідження відповідно до тематики наукової роботи, тощо. Самостійно вирішує завдання за зразком, допускає значну кількість неточностей, помилок, котрі усуває під керівництвом викладача, підтримки з боку однокурсників.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач поверхнево опанував навчальний зміст, передбачений програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. Знання щодо специфіки проведення наукового дослідження несистемні, фрагментарні. Виконує практичні завдання за підтримки викладача зі значними труднощами.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач має фрагментарні знання, опанувавши менше половини обсягу навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує переважно з

	помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання іспиту.
Незадовільно (0-34 F)	Здобувач не виконує вимоги програми навчальної дисципліни: не сформовані знання уміння та навички. Здобувач не допускається до іспиту та проходить повторне вивчення дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного і підсумкового контролю (екзамен)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ)			ІНДЗ	Екзаме н	Сума
Теми	Бали	Разом	0–10	10	0–100
Тема 1	0-8	0–80			
Тема 2	0-8				
Тема 3	0-8				
Тема 4	0-8				
Тема 5	0-8				
Тема 6	0-8				
Тема 7	0-8				
Тема 8	0-8				
Тема 9	0-8				
Тема 10	0-8				

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВСІМА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
--	-------------	-------------------------------

90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДЗ

Вимоги до написання есе

Формальні вимоги

- Написання есе є обов'язковим
- Тема есе, обрана студентом, повинна бути узгоджена з лектором
- Тематична література для написання есе повинна бути узгоджена з лектором у години, призначені для консультацій або електронним шляхом
- Есе повинне бути написаним або надрукованим на листках паперу формату А 4
- Обсяг тексту – від 2 до 5 сторінок.
- Список використаних джерел подається у кінці есе (на окремій сторінці) і не враховується до загального об'єму праці.

Наукові вимоги

Есе на обрану тему повинне складатися з двох частин:

1. Перша (коротка) – 1 сторінка – присвячена загальному введенню у тематичну проблематику обраної проблеми;
2. Друга (довга) присвячена ширшому аналізу обраної проблеми; містити аргументовані власні рефлексії, що сформовані на підставі презентації, аналізу та інтерпретації конкретних поглядів, думок, міркувань відомих вчених.
3. Автор повинен врахувати, що формат есе передбачає самостійну аналітичну працю, яка повинна переконати, що він старанно опрацював обрану проблематику.

4. Текст есе повинен містити власні розмірковування, але мають бути викладеними у зрозумілій науковій аргументованій формі.

5. При аналізі обраної проблеми автор повинен використовувати поняттєвий соціологічний інструментарій.

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

Критерії оцінювання есе	Бали
Кр. 1. Розкриття сенсу висловлювання	
Сенс есе розкритий або зміст відповіді дає уявлення про його розуміння.	2
Сенс есе не розкритий, зміст не дає уявлення про його розуміння.	0
Кр. 2. Характер і рівень теоретичної аргументації	
Тема розкрита з опорою на відповідні поняття, теоретичні положення, висновки.	4
Наведені окремі, що стосуються теми, поняття, але вони не зв'язані між собою і елементами аргументації.	2
Аргументація на теоретичному рівні відсутня (смісл головних понять не пояснено; висновок відсутній) або використовуються поняття, положення і висновок, не пов'язані безпосередньо з темою.	0
Кр. 3. Якість фактичної аргументації	
Факти і приклади взяті з різних джерел: наукової літератури, факти з особистого соціального досвіду і власні спостереження (наведено не менше 2-х прикладів з різних джерел).	4
Аргументація дається з опорою лише на власний соціальний досвід і бачення або наведений(і) приклад(и) з одного джерела.	2
Фактична інформація відсутня або наведені факти не відповідають положенню, що розглядається.	0

Орієнтовні теми есе

Тематика (за вибором) <i>Студент може запропонувати власну тему</i>	Кількість годин
1.Музей як простір пам'яті або простір конструювання пам'яті? 2.Міждисциплінарність як необхідність сучасної науки чи методологічний ризик? 3.Цифрові технології та трансформація наукового пізнання 4.Культура в умовах глобалізації: втрата унікальності чи нові форми ідентичності? 5. Роль наративу у формуванні наукового знання 6. Філософія як методологічний фундамент культурології та музеєзнавства 7. Етика дослідження в гуманітарних науках 8. Суб'єктивність дослідника: слабкість чи ресурс? 9. Культурна спадщина в епоху цифровізації 10. Наука як діалог між традицією та інновацією 11. Академічна доброчесність у цифровому суспільстві. 12. Роль штучного інтелекту у гуманітарних дослідженнях. 13. Мова як інструмент влади та інтерпретації в гуманітарному знанні 14. Міждисциплінарність як умова сучасного наукового знання. 15. Культура в умовах цифрової реальності: трансформація смислів і практик.	10
Разом	10

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Борінштейн Є. Проблемні питання організації та проведення соціологічного дослідження. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2025, №2. С. 243-250.
2. Людина в складному світі / За ред. Н.В. Кочубей., М.О. Нестерової. Суми: Університетська книга, 2023. 357 с
3. Малахов В. Етичний кодекс ученого: аксіологія і прагматика. Вісник Національної академії наук України. 2009. № 5. С. 12—19.
4. Паніотто В., Харченко Н., Методи опитування. Київ, 2021. 340 с.
5. Рубанець, О. М. (2025). Наука у вимірі практичної філософії. *Science and Science of Science*, (1(127)), 76–85. <https://doi.org/10.15407/sofs2025.01.075>
6. Рубанець О.М. Когнітивна сфера суспільства і людини: інформація, ментальність, ідентичність. Суми: Університетська книга, 2022. 546 с.
7. Українське суспільство в умовах війни. К.: Інститут соціології НАН України, 2024. 410 с.
8. Шашкова Л. О. Наукова комунікація в складних соціальних контекстах: підходи соціальної філософії науки та соціальної епістемології. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія : збірник наукових праць. 2024. № 1(39). С. 23–28. <https://doi.org/10.18372/2412-2157.39.18442>
9. Хамітов Н., Шашкова Л., Крилова С. Словник новітніх термінів філософії науки і філософії культури. Київ : ВАДЕКС. 2024. С. 248–251.
10. Liseienko O., Chorna V, Kalashnikova L., Nikon N. Analysis of life plans and emigration intentions of pupils and students of border regions of the South of Ukraine (experience of empirical sociological research). *ICHTML 2022: 3rd International Conference on History, Theory and Methodology of Learning*, May 17, 2022.

11. Nataliia Rybka, Oksana Petinova, Irina Kadievskaya, Zoia Atamaniuk. Science, Creative Activity and Academic Plagiarism: Connections and Contradictions. *Acta Baltica Historiae et Philosophiae Scientiarum* Vol. 10, No. 2 (Autumn 2022) DOI : 10.11590/abhps.2022.2.05

Додаткова

1. Атаманюк З. М. Свобода як фактор соціокультурних трансформацій сучасного українського суспільства : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 316 с.
2. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства. К, 2022. 256 с.
3. Лісеєнко О. В., Калашнікова Л. В., Барінова Я. Українська міграція до Австрії: виклики та особливості соціальної адаптації. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2025. № 2. С. 97-115.
4. Штомпка П. Соціальний капітал. Теорія міжособистісного простору. К.: Дух і Літера, 2022. 400 с.
5. Liseienko, O., Borinstein, Ye., & Atamaniuk, Z. Immersive exhibition as a cultural phenomenon and an innovative form of event management. *Culture and Contemporaneity*. 2025. 27(1), 31-38.
6. Liseienko O., Petinova O., Poplavskaya T., Wright H. Concept of Cultural Practices in the Context of Social and Cultural Activities Management *Socio-Cultural Management Journal*. Volume 8 (2025), Number 1, pp. 46-58.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України: URL : <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Бібліотека Університету Ушинського. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>
4. Енциклопедія сучасної України. URL : <https://esu.com.ua>